

Hyvästi keskiluokka, vain rikkaat rikastuvat

Euroopasta saattaa tulla yhtä eriarvoinen kuin 1800-luvulla, sanoo tulonjaon tutkija.

Kustaa Hulkko

5.12.2013 | Päivitetty 5.12.2013 15:06

Keskiluokka voi menettää asemaansa merkittävänä varallisuuden omistajana, sanoo ranskalainen tuloerotutkija Thomas Piketty.

EI HYVINVOINTIVALTIOTA ILMAN KORKEITA VEROJA

Suomen verotus on niin korkea, että sitä ei enää pitäisi nostaa. Toisaalta sitä on vaikea alentaa vaarantamatta hyvinvointiyhteiskuntaa. Näin arvioi verotutkija **Thomas Piketty**.

Moni pitää professori Thomas Pikettyä ”himoverottajana”. Hyvä esimerkki Pikettyn radikaaleista näkemyksistä on hänen ja **Emmanuel Saezin** syyskuussa 2013 julkaisema tutkimus, jonka mukaan optimaalinen perintövero olisi 50-60 prosenttia ja kaikkein suurimpien perintöjen osalta jopa 80 prosenttia.

Suomessa on viime aikoina käyty vilkasta veropoliittista keskustelua. Nykyinen hallitus on toisaalta korottanut useita veroja, toisaalta päättänyt alentaa yritysverokannan vuoden 2014 alussa 24,5 prosentista 20 prosenttiin.

Yritysten etua valvova kauppakamarijärjestelmä turvautui joulukuun alussa joukkovoimaan ja organisoii ”Suuren veroadressin” keruun. Adressin mukaan kireä verotus haittaa talouskasvua, työpaikkojen syntyä ja viime kädessä myös verotulojen karttumista.

Adressi luovutettiin pääministeri **Jyrki Kataiselle** (kok) 2. joulukuuta. Siinä yli 2 200 yritysjohtajaa vaati, että hallitus laskee kokonaisveroastetta ja pidättyy veronkorotuksista.

Suomen kokonaisveroaste on nyt 44 prosenttia, samaa luokkaa kuin muissa pohjoismaissa. Suomen julkisen sektorin bkt-osuus nyt jo 57 prosenttia. Luku on Euroopan toiseksi suurin.

Reippaista veropoliittisista kannoistaan huolimatta Piketty on sikäli samoilla linjoilla Suuren veroadressin kanssa, että hänenkin mielestään Suomen prosentit ovat korkeita.

”Niitä ei pitäisi enää lisätä. En ole kuitenkaan varma siitä, voiko niitä alentaa.”

Hän perustelee näkemystään sillä, että hyvinvointiyhteiskunnalla on hintansa.

”Euroopan sosiaalinen malli – eläkkeet, työttömyysturva, terveydenhoito, koulutus – edellyttää korkeaa veroastetta.”

Pikettyn mielestä ongelma on lähinnä siinä, miten verotaakka jakautuu ja kuinka läpinäkyvä verojärjestelmä on.

”Verotaakan vakauttamiseksi pitäisi varmistaa, että jokainen kantaa siitä oikeudenmukaisen osuutensa. Näin ei aina tapahdu, vaan on mahdollista välttää verot melkein kokonaan.”

Piketty sanoo, että on merkittävä joukko monikansallisia yrityksiä, jotka eivät maksa veroja juuri minnekään.

”EU:n pitäisi koordinoida verotusta entistä tehokkaammin, jotta voisimme keventää palkansaajien verotusta.”

Hän ehdottaa, että EU alkaisi yhdessä taistella eurooppalaisia veroparatiiseja vastaan. Hän mainitsee erityisesti Luxemburgin ja Sveitsin.

”Euroopassa on veroparatiiseja vain siksi, että EU ei tee mitään tällä rintamalla. Siksi menetämme paljon verotuloja.”

Piketty on erikoistunut taloudellisen eriarvoisuuden tutkimukseen. Ekonomisteille eriarvoisuus on pahasta jo siksi, että se voi haitata talouskasvua.

Se ei ole Pikettyn mielestä kuitenkaan pääongelma.

”Pääasia on se, että nykyaikaisessa demokratiassa eriarvoisuus pitää pystyä perustelemaan. Eriarvoisuutta ei koeta sellaisenaan pahaksi, mikäli se on oikeutettua, toisin sanoen se palvelee jotakin tarkoitusta.”

Taloudellinen eriarvoisuus ei Pikettyn mukaan ole aina ristiriidassa oikeudenmukaisuuden kanssa. Jokainen on valmis hyväksymään esimerkiksi sen, että palkka vaihtelee ihmisen ja tehtävän mukaan. Näin voi olla kuitenkin vain tiettyyn rajaan asti, sillä liiallinen eriarvoisuus luo voimakkaita yhteiskunnallisia ristiriitoja.

”Keskiluokan vaurastuminen oli Euroopan suuri saavutus viime vuosisadalla.”

Piketty pitää tärkeänä osana Euroopan demokraattista mallia sitä, että suurella osalla väestöstä on mahdollisuus vaurastua.

”Se ei merkitse sitä, että kaikilla pitäisi olla yhtä suuri omaisuus, vaan sitä, että omistajuus leviää myös huippurikkaan yhden tai 10 prosentin ulkopuolelle.”

Ekonomistina hän pitää tärkeänä myös sitä, että omistamisen demokratisoituminen sopii yhteen talouskasvun kanssa. ”Kasvu ei siis edellytä omistuksen äärimmäistä keskittymistä.”

Piketty tunnustautuu vapaakaupan kannattajaksi ja haluaa puolustaa sellaista globalisaation mallia, josta jokainen hyötyy.

Hän ei usko siihen, että taloudellisen eriarvoisuuden kasvu johtaisi bolševistiseen vallankumoukseen niin kuin Venäjällä vuonna 1917.

”Pääuhka on paluu protektionismiin, siihen että maat rakentavat ympärilleen kaupan ja vaihdannan esteitä. Näin on siksi, että tietyt poliittiset liikkeet sanovat: katsokaa, pääomien vapaa liikkuminen aiheuttaa eriarvoisuuden kasvua ja köyhät työläiset kärsivät globalisaatiosta.”